

Kooskõlastustabel

Kaitsevägi 19.02.2026 nr 0.5-2/26/14-2	
1. Eelnõu § 1 punkt 12 Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu § 1 punktiga 12 täiendatakse RSVS-i §-ga 20¹ („Riigisaladuse avaldamine välisriigile, rahvusvahelisele organisatsioonile või rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsioonile“). Uude paragrahvi on üle toodud kehtiva RSVS § 35 lõiked 4–5² ning muudetud mõnevõrra sõnastust. Loodava RSVS § 20¹ lõike 1 järgi (kehtiv § 35 lõige 4) võib töötlev üksus avaldada riigisaladust välisriigile, rahvusvahelisele organisatsioonile või rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsioonile välislepingu alusel (punkt 1) või Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjoni otsuse alusel (punkt 2), kui teabe vastuvõtja tagab kaitse edastatava teabe avalikuks tuleku eest. Lõikesse 2 on koondatud kehtiva RSVS § 35 lõiked 5–5², sätestades erandid riigiasutuste suhtes, kellel on võimalik edastada riigisaladust otse (erinevalt lõikes 1 sätestatud üldreeglid). Seega on riigisaladuse operatiivne edastamine võimalik (nii kehtiva RSVS kui ka eelnõus ettenähtud muudatuste valguses) üksnes välislepingu (s.o riikidevahelise salastatud teabe vahetamise ja vastastikuse kaitse kokkuleppe) olemasolu korral. Välislepingu puudumisel tuleb riigisaladuse edastamiseks taotleda luba Vabariigi	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud vastavalt ettepanekule.

Valitsuse julgeolekukomisjonilt. Loa taotlemise menetlus toob aga paratamatult kaasa ajakulu ning tekib vastuolu teadmismajaduse põhimõttega.

Muutunud julgeolekuolukord maailmas nõuab aga julgeolekuohtude ennetamiseks ja tõkestamiseks aktiivset rahvusvahelist koostööd ning kiiret reageerimist. Luure efektiivse toimimise ja luurele püstitatud ülesannete eduka täitmise üheks oluliseks eelduseks on rahvusvaheline koostöö ning seda selgelt kasvava trendina. Luurekeskusel on oma ülesannete täitmise eesmärgil ja julgeolekuolukorrast tulenevalt põhjendatud vajadus salastatud teabe vahetamiseks välisriikidega, kellega Eesti vabariik ei ole seni välislepingut sõlminud. Seega on otstarbekas ja mõistlik, et lisaks RSVS-is nimetatud riigiasutustele saab kaitseväeluure teostav Kaitseväe struktuuriüksus edastada riigisaladust iseseisvalt tingimusel, kui see on vajalik luure ja vastuluure ülesannete täitmiseks välisriigi luure- ja või vastuluureülesannet täitva asutusega. Ettepanekut toetab ka eelnõuga muudetav RSVS § 35 ning lisatav § 23¹ lõige 4 punkt 2, mille alusel riigi julgeoleku volitatud esindaja (RJVE) ei korralda ega kontrolli riigisaladuse kaitset, kui Kaitsevägi avaldab välisriigile muu hulgas RSVS § 7 punktides 7, 10 ja 11 nimetatud teavet. Sätted viitavad otseselt, et tegemist on kaitseväeluurega tegeleva Kaitseväe struktuurüksuse kogutud ja sünteesitud teabega, sh rahvusvahelist koostööd käsitleva teabega.

Eeltoodust lähtuvalt teeme ettepaneku täiendada § 20¹ lõiget 2 punktiga 4 järgmises sõnastuses:

„4) kaitseväeluure teostav Kaitseväe struktuuriüksus, kui avaldatakse luure või vastuluure puudutavat riigisaladust välisriigi luure- või vastuluureülesannet täitvale asutusele“.

2. Eelnõu § 1 punkt 22 05.06.2023. aastal jõustunud RSVKK muudatusega sätestati § 2 punktis 8 ja §-is 122² rahvusvahelise külastustaotluse mõiste ning nimetati, kes kinnitab rahvusvahelise külastustaotluse. Praktikas on selgunud, et selle küsimine ja täpsem regulatsioon on Eesti õigusaktides täpsustamata ning ei ole üheselt selge, kellelt ja millisel juhul seda küsima peab. Teeme ettepaneku sarnaselt tsiviililepingutega seondult reguleerida täpsemalt ka rahvusvahelise külastustaotlusega seonduv, st kes, millal, millistel tingimustel peab seda nõudma ja kas on erandeid, nt teiste riikide relvajõudude esindajate suhtes. RSVS eelnõu punktiga 22 täiendatakse § 35 lõikega 7, mis näeb ette, et „riigisaladuse tsiviilõigusliku või halduslepingu alusel välisriigi töötlevale üksusele, rahvusvahelisele organisatsioonile või rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsioonile edastamise nõuded kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega riigisaladuse ja salastatud välisteabe kaitse korras“. Sarnane säte võiks olla seaduseandja poolt öeldud ka rahvusvahelise külastustaotluse küsimiseks. Eeltoodust lähtuvalt teeme ettepaneku täiendada RSVS-i järgnevalt: <i>„Rahvusvahelise külastustaotluse esitamise nõuded kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega riigisaladuse ja salastatud välisteabe kaitse korras“.</i>	Mittearvestatud. Külastusi, mille raames vajavad välisriigist pärit isikud juurdepääsu salastatud teabele, on reguleeritud välisriikidega sõlmitud salastatud teabe vastastikuse kaitse lepingutes. Ettepanekust ei selgu, mida täiendavat lisaks lepingutes sätestatule peaks RSVKK-s reguleerima.
3. Eelnõu § 1 punkt 24 Eelnõu kohaselt muudetakse RSVS § 50 lõikeid 1 ja 2. RSVS § 50 lõikes 2 sätestatakse, millistel tingimustel RJVE määrab riigisaladuse ja salastatud välisteabe salastatuse taseme. Palume täpsustada, millistel alustel määrab salastatuse taseme riigiasutus, kes võib riigisaladust edastada välisriigile, rahvusvahelisele organisatsioonile või rahvusvahelise kokkuleppe alusel loodud	Esitatud selgitus. Oluline on eristada Eesti poolt riigisaladuse avaldamist välisriigile, rahvusvahelisele organisatsioonile või rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsioonile ning välisriigi, rahvusvahelise organisatsiooni või rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsiooni poolt salastatud välisteabe avaldamist Eestile.

institutsioonile muudetava RSVS § 20¹ lõike 2 alusel või kelle juures RJVE ei korralda ega kontrolli riigisaladuse kaitset § 23¹ lõige 4 mõistes.	Esimesel juhul on riigisaladuse salastatuse tase määratud RSVKK alusel. Välisriik määrab temale avaldatud riigisaladuse ja enda salastatud välisteabe salastatuse taseme vastavuse salastatud teabe vastastikuse kaitse lepingu alusel või rahvusvahelise organisatsiooni või rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsiooni ühinemislepingu alusel. Lepingu puudumise korral on kavandatava RSVS § 20¹ lõike 2 kohaselt oluline, et teabe vastuvõtja tagab avaldatava teabe kaitse avalikuks tuleku eest, aga seda, millise taseme ta teabele määrab, ei ole võimalik mõjutada. Teisel juhul tuleb Eestile avaldatud salastatud välisteabe ja riigisaladuse taseme vastavus määrata salastatud teabe vastastikuse kaitse lepingu või rahvusvahelise organisatsiooni või rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsiooniga ühinemise lepingu alusel. Lepingu puudumise korral tuleb aluseks võtta RJVE poolt RSVS § 50 lõike 2 alusel tehtud vastavuse määramise otsus. Kui puudub leping ja RJVE ei ole teinud taseme vastavuse otsust, saab kavandatava RSVS § 50 lõike 2¹ alusel RSVS § 52 lõikes 3 nimetatud asutus määrata talle edastatud salastatud välisteabe ja riigisaladuse salastatuse taseme vastavuse ilma RJVE-d kaasamata. Taseme vastavus tuleb määrata lähtudes teiselt poolt saadud infost tema kasutatavate kaitsemeetmete kohta.
4. Eelnõu § 1 punkt 29 Palume asendada § 51 lõikes 7 sõna „Kaitseväe“ sõnadega „Kaitseministeeriumi valitsemisala valitsusasutuse“. Muudatus on vajalik seoses eelnõuga 664 UA „Kaitseväeteenistuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus“ (kuulutatud VP 29.01.2026 otsusega nr 661), millega tehti ettepanek asendada RSVS § 30¹ lõigetes 2–4 ja 11–14 ning § 51 lõikes 4¹ sõna „Kaitsevägi“ sõnadega „Kaitseministeeriumi valitsemisala valitsusasutus“ vastavas käändes.	Arvestatud. Eelnõu on muudetud vastavalt ettepanekule.

Eeltoodust lähtuvalt teeme ettepaneku muuta § 51 lõiget 7 järgmises sõnastuses: <i>„(7) Käesoleva seaduse § 30¹ lõikes 1 nimetatud isik, kellele soovitakse anda lisaks riigisaladusele juurdepääsu õigusele ka Euroopa Liidu või Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni salastatud välisteabele juurdepääsu õigus, peab esitama Kaitseministeeriumi valitsemisala valitsusasutuse kaudu julgeolekukontrolli teostavale asutusele allkirjastatud nõusoleku tema suhtes julgeolekukontrolli teostamiseks ning § 31 lõike 1 punktis 2 nimetatud ankeedi.“</i>	
5. Eelnõu § 1 punkt 30 Palume kaaluda, kas säte vajab täiendamist viisil, mis jätab välja RJVE kontrollimiselt kaitseministri 29.11.2024 käskkirjaga nr 1-2/24/214 määratud pädeva asutuse (SIGINT Authority) juures hallatava NATO erimärgistusega salastatud välisteabe kontrolli ja järelevalve tegemise. Tulenevalt eeltoodust vajab üle vaatamist ja muutmist RSVKK § 116 lõige 1, § 118 lõige 1 ja § 120 lõige 1, kuna RJVE põhiregistris ei ole põhjendatud konkreetse erimärgistustega teabe registreerimine, kui RJVE-l ei ole pädevust selle teabe üle järelevalvet teha.	Arvestatud. RSVS § 52 lõike 3 punktis 2 asendatakse sõnad „välisriigi luure- või vastuluureülesannet täitva asutusega“ sõnadega „välisriigi asutuse, rahvusvahelise organisatsiooni või rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsiooniga“. Muudatuse tulemusel laieneb erisus ka rahvusvaheliste organisatsioonidega toimuvale teabevahetusele.
6. Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse § 34² lõige 4 Rahvusvahelise koostöö raames võib kaitseväeluure valdkonnas ilmnedu vajadus erinevate töötlussüsteemide, sh välisriigi kasutuses olevate töötlussüsteemide, kasutamiseks ning seetõttu on vajalik, et kaitseväeluurealase rahvusvahelise koostöö raames kasutatavatele töötlussüsteemidele Eesti sisene akrediteerimisnõue ei rakenduks. Kaitseväeluuret teostav Kaitseväe struktuurüksus teeb igapäevaselt koostööd välisriikide luure ja vastuluure partnerteenistustega ning infot vahetatakse töötlussüsteemides, mis võivad olla teiste riikide poolt Eestile usaldatud ja kus võidakse töödelda riigisaladust eelkõige konkreetse koostöö kontekstis. Samas peab olema võimalus Eesti kaitseväeluuret teostava Kaitseväe struktuuriüksuse poolt ehitatud	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud vastavalt ettepanekule. Sõnastust on muudetud viisil, et akrediteerimise erand laieneb vaid riigisaladuse edastamisele luure- või vastuluureülesannet täitvale välisriigi asutusele. Sarnaselt on piiratud ka julgeolekuasutustele ette nähtud erand. Sättes nimetatud otsuse teeb Kaitseväe juhataja või tema volituse alusel kaitseväeluuret teostava Kaitseväe struktuurüksuse ülem.

süsteeme sama koostöö raames kasutada ja partnerteenistusele üle anda. Sellistele süsteemidele ei peaks kehtima akrediteerimise nõue, kuivõrd tuleb arvestada teadmismajaduse põhimõttega (sama põhimõte, mis rakendub teabele, mille osas puudub RJVE-l korraldamise funktsioon – uus RSVS § 23¹ lõige 4).

Arvestada asjaolu, et riigi julgeoleku volitatud esindaja ei korralda ega kontrolli kaitseväeluuret teostava Kaitseväe struktuuriüksuse luuret ja vastuluuret puudutava riigisaladuse ja salastatud välisteabe vahetust (saamist ja edastamist) välisriigi luure- või vastuluureülesannet täitva asutusega, kui välislepingust ei tulene teisiti, on põhjendatud, et Välisluureamet ei akrediteeri selleks otstarbeks kasutatavaid töötlussüsteeme. Näiteks ei pea riigisaladuse edastamist registreerima riigi julgeoleku volitatud esindaja juures, kui välisriigile edastatakse muuhulgas kaitseväeluurega tegeleva Kaitseväe struktuuriüksuse kogutud ja sünteesitud teavet (RSVS § 35 lõige 6) või nt ei kinnita rahvusvahelisi külastustaotluseid riigi julgeoleku volitatud esindaja RSVS § 52 lõikes 3 sätestatud juhul (RSVKK § 122²). Tulenevalt eeltoodust ei peaks Välisluureamet akrediteerima töötlussüsteeme, mis on ette nähtud RSVS § 7 punktides 7, 10 ja 11 teabe töötlemiseks välisriigi luure- või vastuluureülesannet täitva asutusega.

Eeltoodust lähtuvalt teeme ettepaneku RSVS § 34² lõike 4 muutmiseks või lõike 4¹ lisamiseks järgmises sõnastuses:

„(4) Julgeolekuasutuse töötlussüsteemi, mida kasutatakse riigisaladuse edastamiseks välisriigi politsei- või julgeolekuasutusele või kaitseväeluuret teostava Kaitseväe struktuuriüksuse töötlussüsteemi, mida kasutatakse kaitseväeloolase rahvusvahelise koostöö raames, võib kasutada julgeolekuasutuse juhi või kaitseväeluuret teostava struktuurüksuse ülema otsuse alusel, kus määratakse töötlussüsteemis töötlemiseks lubatud riigisaladuse tase, töötlussüsteemi kasutamise tähtaeg ning käesolevas seaduses ja selle

<i>alusel antud õigusaktides sätestatud elektroonilise teabeturbe nõuete täitmise ja kontrollimise eest vastutavad struktuuriüksused.</i>“ <i>„(4¹) Kaitsevæluuret teostava Kaitsevæe struktuuriüksuse töötlussüsteemi, mida kasutatakse kaitsevæluurealase rahvusvahelise koostöö raames, võib kasutada kaitsevæluuret teostava struktuuriüksuse ülema otsuse alusel, kus määratakse töötlussüsteemis töötlemiseks lubatud riigisaladuse tase, töötlussüsteemi kasutamise tähtaeg ning käesolevas seaduses ja selle alusel antud õigusaktides sätestatud elektroonilise teabeturbe nõuete täitmise ja kontrollimise eest vastutavad struktuuriüksused.</i>“ (Muutmise korral palume lõiget täiendada viisil, mis võimaldab kaitsevæluure volitusi rakendaval Kaitsevæe struktuuriüksusel rahvusvahelise koostöö raames kaitsevæluureks kasutatavaid töötlussüsteeme kasutada luurekeskuse ülema otsuse alusel, mis annab võimaluse, mitte rakendada RSVS § 34² lõikes 1 sätestatud nõuet.)	
Riigikohus 12.02.2026 nr 6-6/26-12	
1. Eelnõuga laiendatakse KorS §§ 47-49 ja 52 sätestatud erimeetmete rakendamise õigust ka administratiivalal. Seletuskirjas põhjendatakse, et muudatustega luuakse parem võimalus salastatud teabe kaitseks ka juhul, kui asutakse väljaspool tavalist asukohta, nt sõidukis. Seletuskirja järgi ei ole mõistlik, et erinevate riigisaladuse tasemete puhul saab töötlev üksus rakendada teabe kaitseks erinevaid meetmeid. RSVKK sätestab väga selgelt väga erinevad nõuded turvaalale ja administratiivalale. Seega, arvestades, et seadus ja määrus eristavad selgelt nii erineva tasemega riigisaladust kui ka erinevate nõuetega töötlemisalasid, jääb arusaamatuks seletuskirja lause, nagu ei oleks põhjendatud erinevad meetmed. Arusaamatuks jääb ka välja toodud meetmete seos sõidukis teabe töötlemise korral.	Arvestatud. Administratiivalaga seonduv on muudatusest eemaldatud.

Seletuskirjas viidatakse, et RSVKK § 46¹ lõike 1 kohaselt tuleb administratiivalale sisenevad isikud tuvastada, kuid et see saab toimuda vaid KorS § 47 alusel. KorS § 47 sätestab aga turvakontrolli, st isikut või tema riietust võib kontrollida vaatlemise või kompimise teel või tehnilise vahendi abil. Isikusamasuse tuvastamise meetme sätestab KorS 32. Seega jääb ka see seletuskirja põhjendus arusaamatuks. Eeltoodut kokku võttes on Riigikohus seisukohal, et RSVS § 20 lõigete 1¹-1³ täiendamine soovitud viisil on põhjendamata. Lisaks tuleb vältida eelviidatud erimeetmete lausalist kasutuselevõttu administratiivalal olukorras, kus sellisel alal riigisaladuse töötlemist parasjagu ei toimu. Õigus sellisel alal eeltoodud erimeetmeid kasutada ei tohiks viia olukorrani, kus kõik asutuse administratiivalale sisenejad allutatakse eeltoodud meetmetele sõltumata tegelikest riskidest ja riigisaladuse töötlemise asjaoludest. Muudatustega laiendatakse administratiivalale ka RSVS § 20 lg 1-1 ls 2, mille kohaselt „Korrakaitseaduse §-des 47 ja 52 nimetatud meetmete kohaldamist ei protokollita.“ Eelnõus ei ole põhjendatud, miks on vallasasja hoiule võtmise misiganes talletamiskohustuse kaotamine (mis hilisemat raskendab selle hilisemat kontrollitavust) põhjendatud ja kuidas RSVS kontekst sellist erisust õigustaks.	
2. RSVSis sätestatakse (§ 22 lg 2¹ p 1, § 23 lg 3¹ p 1, § 23¹ lg 3 p 1, 52 lg 1² p 1), et Kaitsepolitseiametil ja Välisluureametil on õigus salastatud teabe töötlemisnõuete kontrollimisel anda töötlejale täitmiseks kohustuslikke juhiseid. Seletuskirjas täpsemalt midagi selle kohta, mida sellised juhised endast kujutavad, millised on nende vaidlustamisvõimalused või järgimata jätmise tagajärjed, selgitatud ei ole. Seejuures on RSVS § 22 lg 3 kohaselt KAPOI (ja vastavalt ka VLA-l ja uuel loodaval riigi julgeoleku volitatud esindajal) pädevus	Arvestatud. Eelnõus on lisatud sõnade „täitmiseks kohustuslikke“ ette sõnad „õigusaktidest tulenevate nõuete“.

teha ka ettekirjutusi riigisaladuse töötlemise nõuete rikkumise kõrvaldamiseks.	
3. RSVS § 29 sätestab, et riigisaladusele on juurdepääsu õigus on ka kriminaal-, tsiviil-, haldus- või väärteoasja kohtumenetluse osalisel, menetlusse kaasatud isikul ning kummagi esindajal kohtu põhistatud määruse alusel, kui juurdepääs on kriminaal-, tsiviil-, haldus- või väärteoasja lahendamiseks vältimatult vajalik. Eelnõuga kitsendatakse seda juurdepääsuõigust, sätestades, et juurdepääsu võib lisaks jätta andmata ka kaitseväeluure teabele (täpsemalt kaitseväeluure poolt Kaitseväe korralduse seaduse § 37 lõike 1 punktides 1 ja 2 ning lõikes 2 nimetatud volituste rakendamisega teabe kogumist kajastavale teabele, sh kogumiseks kasutatavaid meetodeid, vahendeid ja jälgitavaid objekte käsitlevale teabele ja kaitseväeluurealast rahvusvahelist koostööd käsitlevale teabele). Seletuskirjas on üksnes põhjendus, et selline praktiline vajadus on ilmnenud. Seletuskiri ei sisalda näiteid elulistest olukordadest, mil selline vajadus on ilmnenud (sh mis liiki kohtumenetluses mis juhtudel) ega piirangu põhiseaduspärasuse hinnangut. Muudatus on seega sisuliselt põhjendamata ning pole võimalik hinnata selle vajalikkust.	Arvestatud. RSVS § 29 muudatus on eelnõust välja jäetud.
4. RSVSi muudetava § 51 lõikes 7 sätestatakse, et isik peab andma nõusoleku tema suhtes julgeolekukontrolli teostamiseks ning § 31 lõike 1 punktis 2 nimetatud ankeedi. Kui selles sättes nimetatud nõusoleku puhul peetakse silmas RSVS § 47 lg 6, viitega § 27 lõike 10 punktile 3, kohast nõusolekut, siis selgitame järgmist. RSVS § 27 lg 10 p 3 kohaselt peab isik andma nõusoleku, millega lubab julgeolekukontrolli teostajal saada tema kohta teavet füüsilistelt isikutelt ja juriidilistelt isikutelt ning nende asutustelt ja organitelt nii juurdepääsuõiguse andmise või selle kehtivuse pikendamise	Esitatud selgitus. Nõusoleku olemus julgeolekukontrolli menetluse raames vajab kahtlemata ülevaatamist. Samas ei ole see käesoleva eelnõu skoobis. Kavandatavas RSVS § 51 lõikes 7 on tehtud mõningad normitehnilised täpsustused, kuid valdavas osas on see analoogne kehtiva § 51 lõikega 4¹. Muid julgeolekukontrolli menetluse raames antava nõusolekuga seotud norme eelnõuga ei muudeta.

otsustamiseks kui ka juurdepääsuõiguse kehtivuse ajal. Nõusoleku andmata jätmisel isik ei saa juurdepääsuõigust, vabastatakse § 27 lõikes 1 loetletud ametist või ta ei saa ametisse.

Sellises olukorras ei saa isikuandmete töötlemine toimuda nõusoleku alusel. On selge, et antud juhul toimub töötlemine seaduse alusel, mistõttu nõusoleku võtmine isikuandmete töötlemise kohta on ülearune ja eksitav. Arvestades julgeolekukontrolli eriti invasiivset olemust, on ka õige, et enne sellega alustamist antakse isikule selgelt sellest teada ning võimalus sellest keelduda (koos tagajärgede teadvustamisega). Ka andmekaitseõuetest tulenevalt ka nõutav, et isikut teavitatakse andmete kogumisest ja töötlemise asjaoludest, kuid selle kohta kinnituse võtmine ei ole nõusolek andmekaitseõiguse mõttes. Seega oleks õige seaduses sõnastada, et inimest teavitatakse julgeolekukontrolli läbiviimise korraldusest, sh andmete kogumisest, andmesubjekti õigustest (ja õiguste piirangutest) ning võetakse teavitamise kohta kinnitus võimalusega keelduda julgeolekukontrolli läbimisest.

Välisluureamet
18.02.2026 nr 7-1/26/3-2

10. Palun täiendada RSVS § 27 lõiget 5 punktiga 3¹ järgmises sõnastuses: „3¹) riigi julgeoleku volitatud esindaja, kui isiku riigisaladuse juurdepääsuvajadus tuleneb välisriigi, rahvusvahelise organisatsiooni või rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsiooni antud ülesannetest;“. Muudatusega seondult palun RSVS § 27 lõike 5 punktis 4 asendada tekstiosa „3“ tekstiosaga „3¹“.	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud vastavalt ettepanekule.
2. Palun täiendada RSVS § 31 lõikega 1¹ järgmises sõnastuses: „(1¹) Kui riigisaladuse juurdepääsuvajadus tuleneb välisriigi, rahvusvahelise organisatsiooni või rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsiooni antud ülesannetest, esitab füüsiline isik käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse riigi julgeoleku volitatud esindaja kaudu.“.	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud vastavalt ettepanekule.
Justiits- ja Digiministeerium Kooskõlastatud märkustega 02.03.2026 nr 8-2/657	
Põhimõttelised märkused 1. Eelnõu asutusesiseseks kasutamiseks tunnistamine – eelnõu on tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks avaliku teabe seaduse (AvTS) § 35 lg 2 p-de 1 ja 2 alusel. AvTS § 35 lg 2 p-d 1 ja 2 ei anna alust jätta eelnõu asutusesiseseks kasutamiseks olukorras, kus see on juba saadetud kooskõlastamisele. Võimalus jätta asutusesiseseks	Arvestatud.

kasutamiseks tunnistamise märges eelnõule kuni selle vastuvõtmiseni on ette nähtud olukordadeks, mil eelnõu kooskõlastusringile ei saadeta. Seetõttu palume märke eemaldada ning esitada kooskõlastuskirja avalikult.	
2. Eelnõu koostamise protsess – RSVS on Justiits- ja Digiministeeriumi vastutusvaldkonda kuuluv seadus. Eelnõu seletuskirjas on eksitav väide, justkui oleks selle seaduseelnõu väljatöötajate seas „Justiitsministeerium“. Justiits- ja Digiministeeriumi ei ole eelnõu väljatöötamisel osalenud. Kooskõlastusele esitatud eelnõu sisaldab lisaks Kaitseministeeriumi valitsemisala küsimustele (Välisluureamet ja riigi julgeoleku volitatud esindaja pädevust ning salastatud välisteabe töötlemist puudutav) ka selliseid põhimõttelisi sätteid, mille koostamisele oleks pidanud eelnema kõikide RSVS valdkonna eest vastutavate asutuste vaheline arutelu ja kokkulepped, näiteks RSVS terminid, § 11 asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabe juurdepääsupiirangu tähtaeg, § 29 lõike 2 ja § 35 muudatused. Peame vajalikuks enne eelnõu edasist menetlemist arutada eelnõuga seotud küsimusi Justiits- ja Digiministeeriumi ning teiste RSVS valdkonna eest vastutavate asutuste koostöös.	Arvestatud. Viide Justiitsministeeriumile on seletuskirjast kustutatud. Asjassepuutuvate asutuste osalusel toimus 30.03.2026 arutelu. RSVS § 29 muudatus on eelnõust välja jäetud.
II. Sisulised märkused 3. Eelnõu § 1 punktiga 1 muudetakse RSVSis läbivalt sõnad „elektrooniline teabeturve“ sõnadeks „salastatud teabe küberturvalisus“ vastavas käändes. Sellega soovitakse ühtlustada terminikasutust küberturvalisuse seadusega (KüTS). Sama muudatus tehakse ka julgeolekuasutuste seaduses (vt eelnõu § 3). Juhime tähelepanu asjaolule, et termin „küberturvalisus“ on defineeritud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/881 artikli 2 punktis 1 kui „tegevused, mis on vajalikud, et kaitsta võrgu- ja infosüsteeme, nende kasutajaid ja teisi isikuid küberohtude eest“. Seega on määruse (EL)	Arvestatud. Seletuskirja on täiendatud.

2019/881 kohase küberturvalisuse termini ja eelnõuga RSVSis tehtava muudatuse puhul erinevus selles, mida soovitakse kaitsta. Kui esimese puhul on kaitseobjektiks võrgu- ja infosüsteemid, siis teise puhul on salastatud teave ehk riigisaladus või salastatud välisteave. Määruse (EL) 2019/881 definitsioonist lähtuvalt soovitame hinnata, kas ja kui võrd on eelnõuga tehtavas muudatustes tegemist sama „küberturvalisuse“ termini definitsiooniga. Seda eriti, kui arvestada ka eelnõu § 1 punkte 1 ja 5 ning selle tulemusena tekkiva „salastatud teabe küberturvalisuse“ termini selgitust. Palume selles osas seletuskirja täiendada. Selle hinnangu tulemuste põhjal tuleb ka eelnõule lisatud määruse kavand üle vaadata.	
4. Eelnõu § 1 punktiga 2 täiendatakse RSVSi terminiga „salastatud teave“, milleks on riigisaladus või salastatud välisteave. Samas on eelnõus sätteid, milles on koos kasutatud mõlemat terminit „riigisaladus“ ja „salastatud välisteave“, mitte katustermi „salastatud teave“, näiteks eelnõu § 1 punktid 3 ja 4. Samuti on RSVSis sätteid, mida ei muudeta, kuid mille puhul võiks kasutada katustermi „salastatud teave“, näiteks RSVS § 3 punktid 5 ja 14. Leiame, et eelnõus kavandatu puhul (§ 23 lg 2 ja § 10 p 10) saab kasutada senist lahendust ilma seadust (ja seetõttu ka määrust) muutmata. Mõnes RSVS üksikus sättes uue katustermi sissetoomine ei loo süsteemset vaadet (vt nt RSVS § 10 p 2 vs uus p 10, st ühes ja samas paragrahvis oleks sel juhul kasutusel erinev lähenemine) ja oleks pigem juhuslik. Seetõttu arvame, et seadust ei ole vaja terminiga täiendada. Juhul kui see on siiski vajalik, teeme ettepaneku hinnata, kui võrd on võimalik eelnõus ja RSVSis ühtlustada terminikasutust ning lisada eelnõusse asjakohaste sätete muudatused.	Arvestatud osaliselt. Eelnõu § 1 punktis 4 on asendatud sõnad „riigisaladus või salastatud välisteave“ sõnadega „salastatud teave“. Termin „salastatud teave“ võeti RSVS-is kasutusele 2023. a tehtud muudatustega. Kuna termin on juba RSVS-is kasutusel, on otstarbekas termini definitsioon RSVKK-st RSVS-i tõsta. See võimaldab terminit „salastatud teave“ kasutada ka teistes RSVS-i alusel antavates määrustes ilma seda seal eraldi defineerimata. Samas käesoleva eelnõu skoobis ei ole RSVS-i terminikasutuse ühtlustamine. Seetõttu on soov keskenduda eelnõuga muudetavatele sätetele ja sealt vajadusel ebaühtlus kaotada. Terminikasutus on RSVS-is ebaühtlane ka muus osas ja seda käesoleva eelnõuga muuta ei ole otstarbekas. Näiteks on kasutusel „riigi ametiasutus, valitsusasutuse hallatav riigiasutus, Eesti Pank, Kaitseliit“ (§ 3 p 12), „asutus, põhiseaduslik institutsioon, Kaitseliit“ (§ 3 p 15), „riigiasutus, Eesti Pank, Kaitseliit“ (§ 27 lg 2) ja „asutus, põhiseaduslik institutsioon, avalik-õiguslik juriidiline isik“ (§ 35 lg 1 p 1). Võimalik,

	et osadel näitena toodud juhtudest on erinev sõnastus põhjendatud, aga valdavalt on tegemist ebaühtlase terminikasutusega.
5. Eelnõu § 1 punktiga 5 asendatakse RSVS § 3 punktis 10 sõna „salajasus“ sõnaga „konfidentsiaalsus“. Soovitame hinnata, kas või kuivõrd võib selle muudatuse tulemusena tekkida segadus riigisaladuse taseme „konfidentsiaalne tase“ sõnastuse ja keelekasutusega.	Esitatud selgitus. Sõnad „konfidentsiaalne“ ja „konfidentsiaalsus“ võivad teoreetiliselt rakendajatel segamini minna, kuid tõenäoliselt ei aeta neid segamini sagedamini kui praegu kasutusel olevaid sõnu „salajasus“ ja „salajane“.
6. Eelnõu § 1 punkt 10 – punktiga muudetakse märkimisväärselt asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabe juurdepääsupiirangu tähtaja määramise põhimõtteid võrreldes kehtiva seadusega. Juhime tähelepanu, et samalaadset küsimust arutati ka 2023. a jõustunud RSVS muudatuste väljatöötamisel, kuid säte jäeti seadusest välja. Lahendusena kaaluti § 11 täiendamist lõikega 4 järgmises sõnastuses: <i>„(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud alusel asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teabele määratakse juurdepääsupiirang kuni viieks aastaks kui seadusest või eraõigusliku isiku, välisriigi või rahvusvahelise organisatsiooniga sõlmitud lepingust ei tulene teisiti. Kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juurdepääsupiirangu kehtestamise põhjus püsib, võib asutuse juht tähtaega kuni viie aasta võrra korduvalt pikendada, kuid mitte üle samadele tunnustele vastava riigisaladuse salastamise tähtaja.“</i> RSVS ja AvTS omavahelise parema kooskõla loomise vajadus on tõesti olemas, kuid käesolevas eelnõus pakutud kujul säte RSVSi meie hinnangul ei sobi. Säte looks võimaluse määrata kohe algselt riigisaladuse tähtajaga samaväärse asutusesisesese kasutamise juurdepääsupiirangu tähtaja ning seda saaks omakorda 5 aasta võrra pikendada. Sealhulgas jääb õigusselguse vaates arusaamatuks, kas pikendada saaks ka korduvalt ning mida katab nõue „maksimaalselt 75-aastaks“.	Esitatud selgitus. Nõustume, et eelnõu säte muudab teabele juurdepääsupiirangu tähtaja määramise põhimõtteid, kuid teatud juhtudel on sellised muudatused vajalikud. JDM on seda küsimust põhjalikult analüüsinud (Justiits- ja Digiministerium 2024. Avaliku teabe seadus: võimalikud kitsaskohad ja lahendused) ja jõudnud järeldusele, et teistes riikides on piirangu üldnormid pikemad kui kümme aastat ning AvTS-i absoluutne kümneaastane tähtaeg vajab tervikuna ülevaatamist. Eelnõus kavandatud regulatsioon võimaldab viieaastast tähtaega korduvalt pikendada, kuid mitte kauem kui 75 aastaks. Nõustume, et sõnad „viie aasta võrra“ tekitavad koosmõjus sõnadega „mitte rohkem kui 75 aastat“ ebaselguse juurdepääsupiirangu maksimaalse tähtaja osas. Oleme selle murekoha leevendamiseks asendanud eelnõus sõna „võrra“ sõnaga „kaupa“ analoogselt RSVS § 14 lõikes 1 sätestatuga. Palume arvestada, et juurdepääsupiirangu tähtaja pikendamise reguleerimisel on eesmärgipärane lähtuda juurdepääsupiirangu põhjuse olemasolust. Õigusruum võiks välistada olukorra, kus kaitstav huvi säilib, kuid juurdepääsupiirangu tähtaeg on möödunud ja seetõttu tuleb teave avaldada. Seetõttu leiame, et sarnaselt riigisaladuse

	salastamistähtajaga võiks regulatsioon võimaldada juurdepääsupiirangu tähtaega pikendada. Näiteks, kui RSVS § 9 p 3 tunnustele vastav AK teave oleks tulevase regulatsiooni alusel 20 aastase juurdepääsupiiranguga, siis tuleks arvestada võimalusega, et juurdepääsupiirangu kehtestamise põhjus võib 20 aasta möödumisel püsida. Oleme valmis kaaluma ka teie kooskõlastuskirjas toodud lahendust, kuid võrreldes eelnõus pakutuga on see paratamatult asjassepuutuvate asutuste töökoormust tõstev lahendus ega arvesta pikendamise võimalusega kauemaks kui on samadele tunnustele vastav riigisaladuse salastamise tähtaeg (mille pikendamine on võimalik).
7. Eelnõu § 1 punkt 20 – selleks, et muuta, millisele teabele ja kellele saab või ei saa juurdepääsu anda uurimisasutuse, prokuratuuri või kohtu määruse alusel, peab eelnema kõiki puudutatud osapooli kaasav arutelu, et tagada sätte põhjendatus ja kooskõla teiste seadustega. Kuna tegemist on lihtseaduse sättega, millel on väga tugev seos erinevate menetlusseadustikega, palume selguse huvides seletuskirjas välja tuua, mis alustel on RSVS § 29 lg 2 alusel tehtud otsuseid võimalik vaidlustada. Lisaks palume kaaluda RSVS § 29 lg 3 täiendamist selliselt, et ka väärteomenetlustes oleks kaitseõiguse teostamiseks võimalik (menetleja loal) tutvuda riigisaladusega, kuna kehtiv õigus näeb ka mõnede väärtegude eest ette suured karistused.	Arvestatud. RSVS § 29 muudatus on eelnõust välja jäetud.
8. Eelnõu § 1 punkti 24 puhul juhime tähelepanu, et kui kavandatud sätte eesmärgiks on luua täiendav juurdepääsupiirangu alus, siis tuleb sättes ette näha ka huvi, mille kaitseks teave asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatakse. Praegu on ette nähtud üksnes teise punkti puhul, et teabe võib asutusesiseseks teabeks tunnistada Eesti Vabariigi huvides. Sellise sõnastuse põhjal ei ole selge, millist huvi täpselt	Arvestatud. Sättest on kustutatud viited asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabele.

kaitstakse ja miks AvTSis toodud alustest ei piisa. Huvi välja toomine on oluline just seetõttu, et hiljem saaks võimaliku teabenõude korral kaaluda, kas kaitstav huvi kaalub üles avaliku huvi ning kas teave tuleb teabenõude alusel väljastada või mitte. Samuti tuleb täiendada juurdepääsupiirangu aluse puhul seletuskirjas välja tuua, millise Tromsø konventsioonis sätestatud kaitstava huviga see huvi kattub. Samuti palume täpsustada seletuskirjas, kas sellisele teabele kohalduvad AvTSist tulenevad AK-tähtajad või RSVSst tulenevad AK-tähtajad.	
9. Eelnõu § 1 punkt 25 – AvTS on üldseadus, mis kohaldub osas, milles eriseadusega ei ole erandeid ette nähtud, mistõttu eriseaduses tagasi üldseadusele ei viidata. Palume kavandatud sätte eelnõust välja jätta.	Arvestatud. Sätet on muudetud viisil, et see annab juhise vaid salastatud välisteabe osas.
10. Eelnõu § 1 punktide 10 ja 25 puhul tuleb seletuskirja täiendada analüüsiga selle muudatuse kooskõlast ametlikele dokumentidele juurdepääsu Euroopa Nõukogu konventsiooniga.	Arvestatud. Punkti 10 selgitust on seletuskirjas täiendatud. Punkti 25 osas ei tohiks see pärast sõnastuse muutmist enam vajalik olla.
III. Muud märkused 11. Eelnõu edastamine arvamuse avaldamiseks Andmekaitse Inspeksioonile – palume eelnõu edastada arvamuse avaldamiseks ka Andmekaitse Inspeksioonile.	Arvestatud. Eelnõu saadetud arvamuse avaldamiseks Andmekaitse Inspeksioonile. Andmekaitse Inspeksioonil ettepanekuid ei olnud.
12. Palume arvestada käesoleva kirja lisas esitatud eelnõu ja seletuskirja failis tehtud märkustega.	Arvestatud. Märkustega on arvestatud või esitatud selgitus.
Välisministeerium 04.03.2026 nr 15.1-3/591-1	

1. Eelnõu § 1 punkt 7 – kuna riigi julgeoleku volitatud esindaja ülesanne on sertifikaatide väljastamine, siis teeme ettepaneku muuta ka riigisaladuse juurdepääsuloa taotlemise vormi, lisades sellele võimaluse märkida salastatud välisteabe sertifikaatide vajaduse, et oleks võimalik väljastada vastavad sertifikaadid koos loaga. See võimaldaks vähendada bürokraatiat, sest sertifikaati ei pea eraldi taotlema. Ka testide arvu saaks vähendada, kui sertifikaadi taotlemisel tuleks läbida veidi pikem ettevalmistus ning test sisaldaks välisteabe töötlemisega seotud lisaküsimusi. Märgime, et juba praegu sisaldab Kaitsepolitsei ameti loataotluse keskkond küsimust, kas lisaks loale on vajalik ka sertifikaatide olemasolu.	Võetud teadmiseks. See mõte väärrib kaalumist, kuid vajab põhjalikumat analüüsi.
2. Eelnõu § 1 punkt 16 – muudetava RSVS § 23 lg 2 p 2 osas palume täpsustada, kas küberturvalisuse nõuetele vastavust ainult korraldatakse või ka kontrollitakse.	Esitatud selgitus. Konkreetne säte puudutab töötlussüsteemides kasutatavate turbelahenduste nõuetele vastavuse hindamist enne nende kasutuselevõtmise lubamist. Töötlussüsteemis kasutatavate lahenduste kontroll toimub RSVS § 23 lg 2 p 1 alusel ehk akrediteerimise raames.
3. Eelnõu § 1 punkt 19 – RSVS-i täiendatakse uue §-ga 23¹, mis reguleerib RJVE ülesandeid ja pädevust riigisaladuse kaitse korraldamisel ja kontrollimisel. Välissuhtlemisseaduse § 9 lõike 7 punkti 2 kohaselt kuulub Välisministeeriumi pädevusse Eesti Vabariigi diplomaatilise posti saatmise korraldamine, mistõttu palume selgitust, millise rahvusvahelise kauba vedamist korraldab ja kontrollib RJVE eelnõu § 23¹ lõike 2 punkti 3 kohaselt. Palume punkt viia kooskõlla välissuhtlemisseadusega. Sama paragrahvi lõike 6 alusel on RJVE-l õigus määrata sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Palume	Esitatud selgitus. RJVE kontrollib salastatud teabekandjate rahvusvahelist vedamist kaubana, kui salastatud teabekandjat ei ole selle suuruse, kuju, paigutuse, kaalu, sisu olemuse või suure koguse tõttu võimalik vedada tavapärasel viisil ja seda on vaja vedada transporditeenust pakkuva teenusepakkuja kaudu. Vastuolu välissuhtlemisseadusega ei tohiks esineda. Sunnivahendi rakendamise võimalus peab olema sätestatud, sest riigisaladust ei töötle ainult riigiasutused, vaid ka sellised isikud, kelle suhtes saab sunnivahendit kohaldada.

selgitada, kuidas seda meetet teostatakse, kui nimetatud seaduse § 5 lg 1 ütleb, et sunnivahendit ei rakendata riigiasutuse suhtes. Eelnõu § 1 punktiga 19 täiendatakse RSVS-i uue §-ga 23¹, mis reguleerib RJVE ülesandeid ja pädevust riigisaladuse kaitse korraldamisel ja kontrollimisel, ning eelnõu § 1 punktis 31 esitatud täiendusega luuakse olukord, kus konkreetset ülesanded pädevuse teostamiseks ja ülesannetega seotud tegevused on esitatud eraldiseisvate sätetena. Nimetatud sätted dubleerivad teineteist. Palume koondada sätted ühte paragrahvi, kuna eraldi võivad need tekitada selgusetust normi rakendajates.	RSVS §-d 23¹ ja 52 tõepoolest mõnevõrra dubleerivad üksteist, aga RSVS § 23¹ reguleerib RJVE pädevust riigisaladuse kaitse korraldamisel ja kontrollimisel ning § 52 reguleerib RJVE pädevust salastatud välisteabe kaitse korraldamisel ja kontrollimisel. Nende regulatsioonide kokku liitmine ei lisa selgust, vaid pigem vähendab seda.
4. Eelnõu § 1 punkt 29 – muudetava § 51 lõikes 2 palume lähtuda üldpõhimõttest, et kõikidele isikutele, kaasa arvatud Vabariigi President, tutvustatakse salastatud välisteabe kaitse nõudeid. NATO personalijulgeoleku direktiivi AC/35-D/2000-REV8 punkti 6 kohaselt (PSC andmine kõrgematele riigiametnikele) peab tutvustama ka riigipeadele (sh Vabariigi President) nende julgeolekukohustusi. Samuti palume selgitada, kas ja millistel alustel võib RJVE võtta vastu otsuse juurdepääsuõiguse andmisest keelduda.	Arvestatud. Eelnõu on muudetud vastavalt ettepanekule.
5. Eelnõu §-d 2 ja 4–8 – palume hinnata, kas teiste seaduste muutmine on otstarbekas, kui valdkonna üldseadus on RSVS. Teeme ettepaneku teiste seaduste muutmise asemel koondada eelnõu nende paragrahvide sisu RSVS-is ühte sättesse, et valdkonna seadused ei kordaks RSVS-is sätestatut.	Esitatud selgitus. Osade isikute puhul on peetud vajalikuks sätestada riigisaladusele ja salastatud välisteabele juurdepääsu reguleerivad sätted mujal kui RSVS-is. Selle põhimõtte muutmise eeldaks põhjalikumat analüüsi, mis ei ole käesoleva eelnõu skoobis.
Rakendusakti Vabariigi Valitsuse 20. detsembri 2007. aasta määruse nr 262 „Riigisaladuse ja salastatud välisteabe kaitse kord“ muutmise kavandi osas esitame järgnevad märkused:	Esitatud selgitus. Rakendusakti osas esitatud ettepanekuid käsitletakse RSVKK eelnõu menetluse raames.

1. Kuna rakendusakti kavandil puudub seletuskiri, mis peaks andma ülevaate määruse vastuvõtmisega kaasnevatest mõjudest, siis on ilma selleta keeruline hinnata muudatuste vajadust.	Esitatud selgitus. Rakendusakti osas esitatud ettepanekuid käsitletakse RSVKK eelnõu menetluse raames.
2. Punkt 11 – RSVKK § 8 lõike 2 punktid 8–10 loovad võimaluse salastada lõike 3 punktides määratud tehnilist teavet paindlikumalt (s.o madalamal) tasemel, kui seda on töötlussüsteemis töödeldava teabe tase ning vastava juhendi on edastanud Välisluureamet töötlevatele üksustele (VLA reg 09.10.2024 nr 6-3/68). Lisades lõikele 3 punkti 51 ning §-le 8 lõike 33 tekib vastuolu, sest Välisluureamet võib kehtestada süsteemis kasutatava krüptomaterjali ja selle kasutamise tingimusi käsitlevale teabele salastatuse taseme ja tähtaja, kuigi töötleva üksusel on kaalutusõigus töötlussüsteemis kasutatava krüptomaterjali ja selle kasutamise tingimusi käsitlevat teavet madalamal tasemel salastada.	Esitatud selgitus. Rakendusakti osas esitatud ettepanekuid käsitletakse RSVKK eelnõu menetluse raames.
3. Punkt 13 – § 8 täiendatakse lõikega 10. Määruse kavand loob uued salastatuse alused, mille puhul pole selge, kuidas tekib nende avalikustumisest oht riigi julgeolekule. Nt lõike 10 punkt 2 – kui muud salastatud teabe hävitusaktid pole salastatud teave, siis nüüd ilmneb, et salastatud teabekandjate hävitamise akt loob hoopis salastatud teavet juurde. Samuti puudub vajadus lõike 10 punktis 3 nimetatud teavet salastada, kuna krüptokonto ehk sisuliselt krüptoregistri loomise fakt ilmneb juba sellest, et asutus on töötlevaks üksuseks. Hindame, et võrguühenduse ja krüptosüsteemiga töötlussüsteemid on peamine elektroonilise töötlemise viis ning puudub vajadus salastada asjaolusid, et töötlev üksus peab arvet krüptomaterjalide üle krüptokonto all.	Esitatud selgitus. Rakendusakti osas esitatud ettepanekuid käsitletakse RSVKK eelnõu menetluse raames.

4. Punkt 15 – kuna määruse eelnõu kavandil puudub seletuskiri, jääb § 24 lõike 2 täiendamise vajadus selgusetuks. Teeme ettepaneku reguleerida turvaalade ristkasutamise, kus üks asutus kasutab teise asutuse turvaala, selgelt määruse ühes jaotises.	Esitatud selgitus. Rakendusakti osas esitatud ettepanekuid käsitletakse RSVKK eelnõu menetluse raames.
5. Punkt 17 – praeguse praktika kohaselt jääb § 471 p 1 kohaselt intsidentide käsitlemise ajal igal korral määramata, kas seni salastamata kõvakettad on vajalik arvele võtta salastatud teabekandkandjana. St kui toimub rikkumine, mille korral AK arvutivõrku (sh pilvteenusesse) saabub vääralt töödeldud salastatud teave, siis pole otstarbekas arvele võtta kõiki e-posti teenuse serverite kõvakettaid ning tihtipeale nt avaliku pilvteenuse puhul pole see ka võimalik. Punktis 1 peaks arvele võtmist nõudma üksnes Kaitsepolitsei ameti ja/või Välisluure ameti ettekirjutusel.	Esitatud selgitus. Rakendusakti osas esitatud ettepanekuid käsitletakse RSVKK eelnõu menetluse raames.
6. Punkt 18 6.1. Teeme ettepaneku täiendada § 1011 lõiget 1 teise lausega järgmises sõnastuses: „Teenusepakkuja kaudu korraldatud salastatud teabekandjate vedamist käsitletakse salastatud teabekandjate vedamisena kaubana.“. Täiendus on vajalik, et määruses oleks selgelt eristatavad salastatud teabekandja vedamine kulleriga ja salastatud teabekandja vedamine kaubana kui kaks erinevat salastatud teabekandja töötlemise vormi, millele rakenduvad erinevad töötlemise nõuded. 6.2. Teeme ettepaneku § 1011 lõike 3 sõnastust ühtlustada §-i 114 sõnastusega: „(3) Salastatud teabekandja kaubana vedamisel kohaldatakse käesoleva jao 1.–4. jaotise sätteid, arvestades käesolevas jaos sätestatud.“. 6.3. Paragrahvi 1011 lõige 4 on ebavajalik, sest salastatud välisteabe töötlemise õiguslik alus ja nõuded on juba sätestatud §-s 114.	Esitatud selgitus. Rakendusakti osas esitatud ettepanekuid käsitletakse RSVKK eelnõu menetluse raames.

6.4. Teeme ettepaneku asendada eelnõu § 1012 lõige 2 järgmise sättega:

„(2) Salastatud teabekandja kaubana vedamiseks pakendamisel järgitakse võimalusel §-s 88 sätestatud nõudeid. Salastatud teabekandja peab olema pakendatud viisil, mis kaitseb sellel sisalduvat teavet avalikuks tuleku ning juurdepääsuõiguse ja teadmismajaduseta isiku juurdepääsu eest ning võimaldab tagantjärele tuvastada pakendi avamise.“.

6.5. Paragrahv 1013 lg 1 sätestab, et vähemalt üks kaupa saatvatest isikutest peab olema kuller. Paragrahvi 2 punktis 7 on kuller defineeritud kui salastatud teabekandjat vedav isik. Paragrahvi 90 lg 3 sätestab, et kuller on kohustatud hoidma salastatud teabekandjat kuni üleandmiseni kogu aeg enda otseses valduses. Paragrahvi 1013 lõike 1 muudatusest tulenevalt teeme ettepaneku muuta ka § 90 lõiget 3 ja sõnastada see järgnevalt:

„(3) Kuller hoiab salastatud teabekandjat kuni üleandmiseni kogu aeg enda otseses valduses, välja arvatud juhul, kui teabekandjat veetakse kaubana.“.

Muudatus on vajalik, sest üldjuhul on kuller kohustatud salastatud teabekandja vedamisel hoidma seda pidavalt enda valduses. Salastatud teabekandja vedamisel kaubana on lubatud teatud erisused, st sõltuvalt sõiduki ja transpordi laadist ei ole kulleril võimalik salastatud teabekandjat igal hetkel enda valduses hoida/selle juures viibida.

6.6. Palume eelnõu seletuskirjas selgitada, kuidas rakendatakse § 1013 lõike 1 teist lauset: „Maanteetranspordi puhul võivad seda ülesannet täita vastava juurdepääsuõigusega autojuhid.“

6.7. Teeme ettepaneku täiendada § 1013 lõike 5 esimest lauset pärast sõnu „vedamise ajal“ sõnaga „peatudes“. Täiendus on vajalik, sest lõige käsitleb nõudeid, mida tuleb täita olukordades, mil salastatud

teabekandja kaubana vedamise ajal tehakse peatus. „Peatumise“ sõna puudumine on segadust tekitav, sest vedamise ajal hoiustamise nõuded on eelnõus juba esitatud § 1012 lõikes 1. Vedamise vältel liigub salastatud teabekandja avaliku ruumi kaudu ehk seda ei hoiustata „kinnis- või vallasasjal, kus on riigisiseste õigusaktide kohaselt lubatud vastaval tasemel salastatud teavet töödelda“. Selline nõue saab kehtida ainult peatuste ajal, kui kauba vedamiseks ei kehtestata näiteks liikuvaid turvaalaseid (laeva lastiruum, vagun, konteiner). Viimasel juhul peaks selle eelnõus selgelt välja tooma. Reeglina on näiteks rongi vagun jms avalik ruum. Terminit „peatatus“ on kasutatud lõikes 4. Lõiked 4 ja 5 on praegu vastuolulised. Esimene neist nõuab, et peatuse ajal „jääb salastatud teabekandja vähemalt ühe vedu saatva isiku valve alla“ ja teine, et „salastatud teabekandja peab olema asjakohasel tasemel salastatud teabele juurdepääsu õigust omavate saatvate isikute pideva valve all“. Ehk ühel juhul öeldakse, et peatuste ajal peab kauba juures olema üks isik, kuid teisel juhul, et selle suures peavad olema kõik saatvad isikud. Kui lõikes 5 mõeldakse üksnes vedamise aega, siis on tarvilik sätete sõnastust muuta selliselt, et ei tekiks segadust.

6.8. Palume § 1013 lõikes 6 täpsustada, milliseid isikuid ja millisel eesmärgil on lubatud kasutada veo saatmisel.

6.9. Teeme ettepaneku täiendada § 1014 nõudega, et salastatud teabe vedamisel kaubana peab üks kaupa vedavatest isikutest omama vähemalt kaubale vastava tasemega juurdepääsuluba. Näide: NATO direktiivi punkt 118 (b) näeb ette: „the commercial carrier shall deploy personnel that have been granted a PSC at a minimum level to the material being transported;“.

6.10. Teeme ettepaneku sõnastada § 1014 lg 6 järgmiselt: „Käesoleva paragrahvi lõikes 5 ja § 1013 lõikes 5 esitatud nõuet ei kohaldata õhutranspordi puhul, kui salastatud teabekandjat tuleb vedamise ajal

hoiustada teenusepakkuja pinnal ja teenusepakkuja vastab § 1014 lõigetes 1–3 esitatud tingimustele ning kui vedu korraldatakse otselennuga läbi §-s 1015 nimetatud riikide õhuruumi. Sellisel juhul kooskõlastab töötlemisõiguse puudumise riigi julgeoleku volitatud esindaja.“

6.11. Palume selgitada, miks on § 1015 lõikes 7 kehtestatud meretranspordil laeva meeskonnale ja kaptenile kodakondsuse nõue, kuid sellist nõuet ei ole kehtestatud teiste transpordiliikide puhul. Määrus vajab täiendamist kulleritele esitatavate nõuete osas kõigi transpordiliikide puhul, kui teabekandjat veetakse välismaale, välismaal või välismaalt.

6.12. Palume täpsustada § 1015 lg 8 sõnastust, asendades väljendid „kes peaksid“ ja „Pärast avamist palutakse“ konkreetse tegevuse sooritajaga, sest määrus peab andma selge suunise.

6.13. Teeme ettepaneku salastada § 1016 lg 1 kirjeldatud transpordiplaan vähemalt piiratud tasemel.

6.14. Lisaks märgime, et RSVKK §-d 100–101 on sõnastatud väga sarnaselt ja nende erisused võivad jääda rakendajatele arusaamatuks. Teeme ettepaneku tunnistada § 101 kehtetuks ja sõnastada § 100 järgmiselt:

„(1) Välismaale ja välismaalt veetakse konfidentsiaalsel ja kõrgemal tasemel salastatud teabekandja diplomaatilise või sõjalise kulleriga, kellel on asjakohasel tasemel salastatud teabele juurdepääsuõigus. Lisaks peab kulleril olema diplomaatilise kulleri tunnistus ja piiriületusluba, mille on väljastanud Välisministeerium, või kulleri tunnistus ja diplomaatiline pass.

(2) Välismaal veetakse konfidentsiaalsel ja kõrgemal tasemel salastatud teabekandja kulleriga, kellel on asjakohasel tasemel salastatud teabele juurdepääsuõigus. Lisaks peab kulleril olema diplomaatiline

puutumatus. Diplomaatilist puutumatuset tõendavad dokumendid peavad olema kulleri valduses terve vedamise perioodi vältel. (3) Vastavalt Kaitsepolitseiamet, Kaitsevägi, riigi julgeoleku volitatud esindaja või Välisluureamet võib anda kirjaliku loa lõikes 1 ja 2 nimetatud teabekandjate vedamiseks diplomaatilise või sõjalise kullerita või diplomaatilise puutumatuseta kulleril juhul, kui kulleri kasutamine tooks kaasa ebasoovitava viivituse või kui teistsuguse vedamise vajadus on tingitud objektiivsest olukorrast. (4) Kui salastatud teabekandjat soovib diplomaatilise või sõjalise kullerita või diplomaatilise puutumatuseta kulleriga vedada julgeolekuasutus, annab vedamiseks kirjaliku loa selle julgeolekuasutuse juht või tema volitatud isik. (5) Lõikes 3 nimetatud loas esitatakse nõuded, mida peab saadetise vedamisel täitma, eelkõige teekonna ja vedamiseks kasutatavate transpordivahendite kohta. (6) Rahvusvahelise sõjalise operatsiooni piirkonnas võib salastatud teabekandjat vedada ka sõjalise kulleriga. Nõuded sõjalisele kullerile sätestatakse Kaitseväe salastatud teabe kaitse juhendis.“.	
7. Punkt 24 – teeme ettepaneku, et RSVKK-s määratletaks kõik EL eeskirjades loetletud asutused, vastavalt nõukogu 23. septembri 2013 otsusele 2013/488/EL, ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekueeskirjade kohta.	Esitatud selgitus. Rakendusakti osas esitatud ettepanekuid käsitletakse RSVKK eelnõu menetluse raames.
8. Punkt 35 – bürokraatia vähendamise eesmärgil teeme ettepaneku viia töötlemissertifikaadi taotlemine kokku riigisaladuse töötlemisloa taotlemisega ja muuta riigisaladuse töötlemisloa taotlemise vormi, lisades sinna võimaluse märkida töötlemissertifikaadi vajadus.	Esitatud selgitus. Rakendusakti osas esitatud ettepanekuid käsitletakse RSVKK eelnõu menetluse raames.
9. Teeme ettepaneku tunnistada kehtetuks RSVKK § 75 lõike 3 punkt 4. Välisesindustes vahetuvad seifikasutajad vastavalt rotatsioonile iga	Esitatud selgitus.

kolme kuni viie aasta tagant ja tihti vahetub vähemalt üks seifi kasutaja lühema aja jooksul, mistõttu muudetakse seifi lukukoodi keskmiselt iga kahe aasta tagant. Liialt sage seifikoodide vahetus tekitab olukorra, kus vähese kasutusega seifide koodi unustatakse sagedamini ning seetõttu pole vajalikel hetkedel seifile juurdepääs tagatud, mistõttu kannatab hoopis turvaline hoiustamine, sest välisesindus ei saa muuta seifi koodi ilma teises ajavööndis oleva peamaja abita. Teeme ettepaneku, et koodide perioodilise vahetamise sagedus oleks määratud salastatud teabe kaitse juhendis ning põhineks töötleva üksuse riskihinnangul.	Rakendusakti osas esitatud ettepanekuid käsitletakse RSVKK eelnõu menetluse raames.
10. Teeme ettepaneku muuta § 72 lõiget 4, sest teadmisyajaduse põhisel seifi füüsilisteks sektiioonideks jagamise asemel võiks kasutada ka (turva)ümbrikuid, mille puhul on avamine tuvastatav. Seifide plekist sektiiooniüksed ei ole murdmiskindlad.	Esitatud selgitus. Rakendusakti osas esitatud ettepanekuid käsitletakse RSVKK eelnõu menetluse raames.
Siseministeerium 05.03.2026 nr 1-7/25-3	
1. Eelnõu § 1 p 3. Defineeritakse termin „töötlemisõigus“. Eelnõus kasutatud definitsioonikohaselt saab töötlemisõigus olla üksnes A-kategooria töötlemisluba omaaval isikul. Märgime, et ka B-kategooria töötlemisluba omaaval isikul on õigus töödelda riigisaladust, kuid mitte enda valduses oleval kinnis- või vallasasjal (§ 40 lg 2 p 2). Vajadusel peab olema võimalik mõlema kategooria töötlemisloa omanikult töötlemisõigus ära võtta (§ 44 lg 1 p 3). Teeme ettepaneku sõnastada RSVS § 3 punkt 7¹ järgmiselt: „7¹) töötlemisõigus – töötleva üksuse õigus töödelda riigisaladust või salastatud välisteavet <u>töötlemisloa alusel</u>;“.	Mittearvestatud. Töötlemisõiguse all mõeldakse siiski õigust töödelda salastatud teavet enda valduses oleval kinnis- või vallasasjal. Täpsustusena on lisatud, et see toimub A-kategooria töötlemisloa või töötlemisertifikaadi alusel. Väljaspool enda valduses olevat kinnis- või vallasasja on lubatud salastatud teavet töödelda igal juriidilisel isikul, kui selle töötajatel on olemas vastavad juurdepääsuõigused. B-kategooria töötlemisluba ei anna seega täiendavat õigust salastatud teavet töödelda, vaid sellega saab kinnitada, et juriidiline isik on läbinud julgeolekukontrolli.

2. Juurdepääsuõigust omav füüsiline isik on kohustatud teatama kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis selle töötleva üksuse, kellega teenistus- või muust lepingulisest suhtest tulenevalt on isikul juurdepääsuõigus, riigisaladuse kaitset korraldavale isikule töö- või teenistusülesande välisest kavandatavast viibimisest välisriigis, mille kohta kehtib teatamiskohustus, hiljemalt viis tööpäeva enne kavandatava välisreisi algust (RSVS § 19 lg 2). Tööandja kaudu jõuab see teave julgeolekukontrolli teostava asutusele. Kui isiku tööandja on välisriigi juriidiline isik, rahvusvahelise organisatsiooni või rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsioon, siis üldjuhul tööandjat ei teavitata või see teave ei jõua Kaitsepolitseiametisse. Seetõttu peab juurdepääsuõigust omaval füüsilisel isikul olema kohustus teatada nn riskiriigis viibimisest otse enda suhtes julgeolekukontrolli teostamiseks pädevat asutust. RSVS § 32 lg 4 sätestab, et kui isiku puhul ilmneb § 32 lg 1 või 2 nimetatud asjaolu, on isikuga teenistus- või lepingulises suhtes olev töötlev üksus kohustatud sellest viivitamata teatama isiku suhtes julgeolekukontrolli teostamiseks pädevale asutusele. Ka see teave ei jõua kuigi operatiivselt Kaitsepolitseiametisse. Samas ei ole asjakohane panna isikule kohustust teatada iga keeldumisaluse esinemisest. Erandiks on süüteo menetlusega seotud teave. Teeme ettepaneku täiendada RSVS § 19 lõikega 2¹ järgmises sõnastuses: „(2¹) Isik, kelle juurdepääsuvajadus tuleneb teenistus- või muust lepingulisest suhtest välisriigi juriidilise isiku, rahvusvahelise organisatsiooni või rahvusvahelise kokkuleppega loodud	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud vastavalt ettepanekule. Välisriigi juriidilise isiku asemel on kasutatud välisriigi töötlevat üksust.

institutsiooniga, kohustub teatama käesoleva seaduse § 19 lõikes 2 sätestatud viisil töö- või teenistusülesande välisest kavandatavast viibimisest välisriigis, mille kohta kehtib teatamiskohustus, enda suhtes julgeolekukontrolli teostamiseks pädevat asutust. Nimetatud isik on lisaks kohustatud teatama enda suhtes julgeolekukontrolli teostamiseks pädevat asutust kui tema suhtes esineb käesoleva seaduse § 32 lõike 1 punktis 8 või § 32 lõike 2 punktides 3-8 nimetatud asjaolu.“. Ühtlasi teeme ettepaneku sõnastada RSVS § 32 lõige 2 punkt 20 järgmiselt: „20) kes on korduvalt rikkunud riigisaladuse või salastatud välisteabe kaitse nõudeid või eiranud käesoleva seaduse § 19 lõikes 1, <u>2 või 2¹</u> sätestatud kohustust.“.	
3. RSVS § 22 lg 6 kohaselt kehtestab Kaitsepolitseiameti poolt teostatava riigisaladuse kaitse kontrolli läbiviimiseks moodustatava komisjoni töökorra valdkonna eest vastutav minister määrusega. Leiame, et ei ole otstarbekas reguleerida ministri tasemel Kaitsepolitseiameti töökorraldust. Küll aga on asjakohane seaduses sätestada komisjoni üldine roll ja pädevus ning komisjoni täpsema töökorralduse peaks sätestama Kaitsepolitseiameti sisemine töökorraldus. Eeltoodust tulenevalt teeme ettepaneku RSVS § 22 lõige 6 kehtetuks tunnistada ning täiendada §-i 22 lõigetega 7–10 järgmises sõnastuses:	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud vastavalt ettepanekule. Lõigete 9 ja 10 teksti on muudetud lähtudes sellest, et ettekirjutuse tegemise õigus on RSVS-is juba sätestatud.

„(7) Kaitsepolitseiameti poolt teostatava riigisaladuse kaitse kontrolli läbiviimiseks moodustab Kaitsepolitseiameti peadirektor komisjoni (edaspidi riigisaladuse kaitse kontrolli komisjon). (8) Riigisaladuse kaitse kontrolli komisjon täidab käesoleva paragrahvi lõike 2 punktidest 1–2 tulenevaid ülesandeid. (9) Kontrolli läbiviimise kohta koostatakse aruanne, milles antakse hinnang riigisaladuse korralduse vastavusele nõuetele. Puuduste esinemisel teeb Kaitsepolitseiamet kontrollitavale töötlevale üksusele ettekirjutuse andes puuduste kõrvaldamiseks mõistliku tähtaja. (10) Kontrollitav töötlev üksus on kohustatud võtma tarvitusele meetmed aruandes esitatud puuduste kõrvaldamiseks. Puuduste kõrvaldamisest tuleb Kaitsepolitseiametile teatada viivitamatult, kuid mitte hiljem kui ühe kuu jooksul arvates puuduste kõrvaldamiseks antud tähtaja möödumisest.“. Lisaks eeltoodule palume täiendada eelnõu seletuskirja punktis 8 toodud rakendusakte puuduvat osa märkides, et eelnõu jõustumisel tunnistatakse kehtetuks siseministri 11.01.2008 määrus nr 4 „Riigisaladuse kaitse kontrolli läbiviimiseks moodustatava komisjoni töökord“.	
4. Kaitsepolitseiameti üheks ülesandeks on riigisaladuse kaitse korraldamine ja kontrollimine ning valdkonnaga seotud süüteoasjade menetlemine. Erinevates menetlustes on esinenud olukordi, kus töötlev üksus on salastanud teavet riigisaladusena, kuid hiljem on selgunud, et seda on tehtud alusetult. Kaitsepolitseiametil puudub õigus ise alusetult	Mittearvestatud. Riigikantselei juhtis oma kooskõlastuskirjas tähelepanu, et Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjoni roll on ümberkujundamisel. Seetõttu ei ole otstarbekas hetkel uusi pädevusi ette näha.

salastatud teabe salastatuse kustutamiseks või salastatuse ümber hindamiseks. Seda saab teha üksnes teabe looja. Kui Kaitsepolitseiamet ja teabe looja jäävad teabe salastamise põhjendatuse osas eriarvamusele, peab teabe juurdepääsupiirangu taseme ja tähtaja määrama erapooletu kolmas osapool. Lähtuvalt RSVS loogikast on asjakohane see pädevus anda Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjonile. Julgeolekukomisjon võib teabe hindamiseks kokku kutsuda vastava ekspertkomisjoni. Teeme ettepaneku täiendada RSVS § 24 punktiga 5 järgmises sõnastuses: „5) määrab teabe juurdepääsupiirangu taseme ja tähtaja, kui Kaitsepolitseiametil on tekkinud põhjendatud kahtlus, et töötlev üksus on salastanud riigisaladuse valel õiguslikul alusel, vale salastamistaseme või -tähtajaga või jätnud riigisaladuse salastamata.“.	
5. Kodakondsusega kaasneb riigi ja isiku vaheline eriline usaldussuhe, mis toob kaasa teatavad õigused ja kohustused (sõjaväekohustus, lojaalsuskohustus jne). Viibimisele välisriigis, mille kohta kehtib teatamiskohustus, pööratakse julgeolekukontrollis erilist tähelepanu. Tegemist on olulise riskiga riigisaladuse kaitsel. Seetõttu ei ole põhjendatud anda juurdepääsu riigisaladusele välisriigi kodanikule või välisriigis registreeritud juriidilise isikule, kellel on välisriigi, mille kohta kehtib teatamiskohustus, kodakondsus või kes on asutatud sellise välisriigi õiguse alusel. Teeme ettepaneku täiendada RSVS § 25 lõikega 4 järgmises sõnastuses:	Arvestatud osaliselt. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud vastavalt ettepanekule välisriigi, mille kohta kehtib teatamiskohustus, kodanikule riigisaladuse juurdepääsu andmise piiranguga. Täiendus on § 25 asemel tehtud § 32 lõikesse 1.

„(4) Keelatud on anda juurdepääsu riigisaladusele välisriigi kodanikule või välisriigis registreeritud juriidilise isikule, kellel on välisriigi, mille kohta kehtib teatamiskohustus, kodakondsus või kes on asutatud sellise välisriigi õiguse alusel.“	
6. Eelnõu § 1 p 20. RSVS § 29 lg 2 järgi ei lubata uurimisasutuse, prokuratuuri või kohtu määruse alusel juurdepääsu piiratud, konfidentsiaalse või salajase taseme riigisaladusele, kui see seab ohtu kriminaalmenetluse seadustiku § 126¹⁴ punktides 2, 4, 5, 6 ja 7 sätestatud õiguste kaitse. Kuna norm viitab üksnes KrMS-le, saab seda tõlgendada selliselt, et riigisaladusele juurdepääsu piiramine on võimalik üksnes kriminaalmenetluses. Teiste isikute õigusi ja vabadusi ning asutuse vahendi, meetodi või taktika salajasus on vaja tagada ka haldusmenetluses. Seetõttu ei ole asjakohane muuta RSVS § 29 lg 2 eelnõus esitatud kujul, vaid õigusselguse tagamiseks tuleb loetelusse lisada viited JAS ja KKS asjakohastele sätetele. Teeme ettepaneku sõnastada RSVS § 29 lõige 2 järgmiselt: „(2) Uurimisasutuse, prokuratuuri või kohtu määruse alusel ei lubata juurdepääsu piiratud, konfidentsiaalse või salajase taseme riigisaladusele, kui see seab ohtu kriminaalmenetluse seadustiku § 126¹⁴ punktides 2, 4, 5, 6 ja 7, <u>julgeolekuasutuste seaduse § 29 lõikes 2 või kaitseväge korralduse seaduse § 40 lõikes 2</u> sätestatud õiguste kaitse, ja täiesti salajase taseme riigisaladusele.“	Mittearvestatud. RSVS § 29 lõike 2 muudatus jäetakse eelnõust välja, sest see vajab põhjalikumat arutelu ja kaasata tuleb asjassepuutuvad asutused.
7. Venemaa Föderatsiooni (VF) luureteenistuste eesmärk on kasutada nii VF kodanikke kui ka muid isikuid erinevate Venemaa luureteenistuste huvides ülesannete täitmiseks. Kuigi Venemaa eriteenistused ei tunne	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud vastavalt ettepanekule.

huvi pelgalt riigisaladuste vastu, vaid igasuguse info vastu, on juurdepääsu saamine riigisaladusele üks olulisemaid eesmärke. Värbamise sihtmärgiks on tihti just inimesed, kes külastavad Venemaad ja kellel on Venemaaga alaline seos (nt seal elavate sugulaste kaudu). Kui isiku perekonnaliige (nt abikaasa, elukaaslane, laps) või lähedane sugulane (nt ema, isa, õde, vend) elab Venemaal, siis annab see Venemaa eriteenistustele võimaluse isikut vajaduse korral survestada. Seetõttu tuleb isiku perekonnaliikme või lähedase sugulasega seotud asjaolud arvesse võtta julgeolekuriskide hindamisel. Samasisuline keeldumisalus on ka NATO personalijulgeoleku direktiivis (§ 18 punkt 1). Riigisaladuse kaitse kontekstis peetakse suurema riskiga riikideks neid riike, mille kohta kehtib teatamiskohustus. Teeme ettepaneku täiendada RSVS § 32 lõiget 2 punktiga 21 järgmises sõnastuses: „(21) kelle perekonnaliige või lähedane sugulane elab välisriigis, mille kohta kehtib teatamiskohustus.“.	Sugulaste, hõimlaste ja lähedaste isikute ring on piiritletud isikutega, kes tuleb märkida juurdepääsuloa taotleja ankeeti või juurdepääsuloa pikendaja ankeeti.
8. Siseministerium on korduvalt juhtinud tähelepanu topelt kodakondsust omavate isikutega seotud julgeolekuohtudele. Kodakondsusega kaasneb riigi ja isiku vaheline eriline usaldussuhe, mis toob kaasa teatavad õigused ja kohustused (sõjaväekohustus, lojaalsuskohustus jne). Riigisaladuse juurdepääsuloa saamise oluliseks põhimõtteks on tugev usaldussuhe riigi ja riigisaladusele juurdepääsuloa taotleja vahel. Kui isikul on mitu kodakondsust, siis paratamatult on tema lojaalsus jagatud. Tuleb arvestada, et riigisaladuse avalikuks tulek on ohuks riigi julgeolekule tervikuna, mistõttu saab riik usaldada riigisaladust üksnes isikule, kelle taust ja teod vastavad kõrgendatud	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud vastavalt ettepanekule. Täiendus on § 33 asemel tehtud § 32 lõikesse 1.

nõuetele. Ohuks riigi julgeolekule on topelt kodakondsus ennekõike siis, kui lisaks Eesti Vabariigi kodakondsusele on isikul ka Eesti suhtes vaenulikult meelestatud välisriigi kodakondsus, näiteks Venemaa Föderatsiooni kodakondsus. Riigisaladuse kaitse kontekstis peetakse suurema riskiga riikideks neid riike, mille kohta kehtib teatamiskohustus. Teeme ettepaneku täiendada RSVS § 33 lõiget 1 teise lausega järgmises sõnastuses: „Juurdepääsuluba ei saa Eesti kodanik, kellel on mitu kodakondsust, millest vähemalt üks on välisriigi kodakondsus, mille kohta kehtib teatamiskohustus.“.	
9. Julgeolekukontrolli teostamine seisneb üksnes RSVS §-s 32 nimetatud asjaolude esinemise kontrollimises. Kui juurdepääsuloa taotleja ei ela Eestis, on neid asjaolusid keeruline, tihti lausa võimatu, kontrollida. Julgeolekukontroll ei saa tugineda üksnes välispäringute kaudu saadud teabele, sest välispäringud ei ole alati tulemuslikud ja teave võib jääda puudulikuks. Kui taotleja usaldusväärsuses ei ole võimalik veenduda, siis ei saa talle anda juurdepääsu salastatud teabele. Keeldumisaluste esinemist on võimalik kontrollida ennekõike isikul, kes elab püsivalt Eestis, s.o tema peamine elukoht on Eestis (VMS § 6). Valdavalt kontrollitakse viimase viie aasta andmeid, seega peaks isik olema Eestis elanud vähemalt viis aastat. Teeme ettepaneku täiendada RSVS § 33 lõikega 5¹ järgmises sõnastuses:	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud vastavalt ettepanekule.

„(5¹) Julgeolekukontrolli teostav asutus võib jätta taotluse läbi vaatamata, kui juurdepääsuloa taotleja ei ole Eestis püsivalt elanud vähemalt viimased viis aastat.“.	
10. Eelnõu § 1 p 27. Kohustus RSVS § 19 lg 8 või § 20 lg 8 või 9 sätestatud juhtudel üksnes salastatud välisteavet sisaldavad teabekandjad viivitamata riigi julgeoleku volitatud esindajale üle anda ei pruugi olla alati otstarbekas. Näiteks juhul, kui töötlemisloa kehtivuse lõppemine on ajutine. Kui salastatud teabekandjad on juba Kaitsepolitsei ameti valduses, siis tagab amet nende nõuetekohase säilimise. Teeme ettepaneku RSVS § 50 lõike 5¹ sõnastusest välja jätta sõna „viivitamata“.	Arvestatud. Eelnõu on muudetud vastavalt ettepanekule.
11. Eelnõu § 1 p 28. Seletuskirjas märgitakse, otsuse julgeolekukontrolli läbimise kohta teeb enne juurdepääsu- või töötlemisõiguse andmise otsustamist julgeolekukontrolli teostav asutus. RJVE võtab otsuse aluseks ja kontrollib muude juurdepääsuõiguse või töötlemisõiguse saamise eeltingimuste täidetust (näiteks kas isik omab juurdepääsuvajadust ning on esitanud nõutud dokumendid, läbinud salastatud välisteabe kaitse nõuete tutvustuse ja allkirjastanud salastatud välisteabe hoidmise kinnituse). Juhime tähelepanu, et isiku juurdepääsuvajadust tuleb hinnata enne julgeolekukontrolli või hiljemalt selle ajal (esimese sammuna), et oleks võimalik veenduda, et isiku põhiõiguste riive on põhjendatud ja vajalik. Julgeolekukontrollis töödeldakse suures mahus isikuandmeid. Kui pärast julgeolekukontrolli läbimist selgub, et isikul üldse puudub juurdepääsuvajadus, siis oli kontrolliga kaasnev riive asjatu. Palume arvestada eeltoodut riigi	Arvestatud. Seletuskirjas on juurdepääsuvajaduse hindamisega seonduvat täpsustatud.

julgeoleku volitatud esindaja tööprotsesside väljatöötamisel ja täpsustada vastavalt ka seletuskirja.	
12. Eelnõule on lisatud küllaltki põhjalik riigisaladuse ja salastatud välisteabe kaitse korra (RSVKK) kavand, millele esitame märkused ja ettepanekud RSVKK eelnõu menetlemisel.	Võetud teadmiseks.
Riigikantselei 18.03.2026 nr 7-2/26-00192-2	
1. RSVSi § 22 lõike 2 punktis 4, § 23 lõike 3 punktis 4 ja § 52 lõike 1 punktis 7 asendatakse sõnad „Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjonile“ sõnadega „asjaomasele ministeeriumile ja Riigikantseleile“. Viidatud punktides sätestatakse Kaitsepolitsei ameti, Kaitseväge põhimääruses määratud struktuuriüksuse, Välisluure ameti ning riigi julgeoleku volitatud esindaja kohustus teha Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjonile (VVJK) ettepanekuid puuduste kõrvaldamiseks ja õigusrikkumiste vältimiseks. Selline regulatsioon ei ole aga päris täpne, sest VVJK kui valitsuskomisjon ei menetle selliseid ettepanekuid; nende menetlemine toimub vastavas ministeeriumis või Riigikantseleis. Seetõttu on põhjendatud, et ettepanekud esitatakse asjaomasele ministeeriumile või Riigikantseleile, mitte otse VVJK-le. Vajaduse korral saavad ministeerium või Riigikantselei esitada need küsimused VVJK-le arutamiseks.	Arvestatud. Punktid on kustutatud, sest ettepanekute tegemise õigus on sätetes nimetatud asutustel nagunii olemas. Seda ei ole vaja seaduses eraldi reguleerida.

2. RSVSi § 24 tunnistatakse kehtetuks. Paragrahvis 24 sätestatud VVJK ülesanded on kavas sätestada VVJK põhimääruses, kuna ükski neist ülesannetest ei ole selline, mille üle peaks otsustama seadusandja. Põhimääruse muutmisel tuleb siiski täiendavalt hinnata, kas VVJK peaks neid ülesandeid sellisel kujul täitma. Näiteks tuleb kaaluda, kas konkreetsete kaebuste ja avalduste läbivaatamine peaks olema VVJK ülesanne. VVJK ülesandeks on ennekõike tegeleda üldiste ja strateegiliste küsimustega, mitte üksikuid juhtumeid puudutavate kaasustega. Kui mõnel detailsemal küsimusel on laiem mõju või selle lahendamine eeldab põhimõtteliste otsuste tegemist riigisaladuse kaitse korralduse kohta, võib selle küsimuse VVJK-le arutamiseks esitada. Samas ei peaks VVJK tõenäoliselt arutama iga õigusakti väidetavalt ebaseaduslikku kohaldamist või kohaldamata jätmist. Lisaks tuleks VVJK põhimääruse muutmisel täiendavalt hinnata, kas osa praegu RSVSis sätestatud ülesandeid tuleks sätestada mitte VVJK põhimääruses, vaid hoopis RSVSi alusel kehtestatud riigisaladuse ja salastatud välisteabe kaitse korras, mis on samuti Vabariigi Valitsuse määrus.	Võetud teadmiseks. RSVS § 24 eelnõuga ei muudeta.
3. Paragrahvi 38 lõike 3 punktis 2 asendatakse sõnad „töötlevat üksust, Kaitsepolitseiametit ja Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjoni“ sõnadega „töötlevat üksust ja Kaitsepolitseiametit“. RSVSi § 38 lõike 3 punkti 2 kohaselt tuleb teavitada teabekandja loonud töötlevat üksust, Kaitsepolitseiametit ning VVJK-d juhul, kui salastatud teabekandja hävitatakse ootamatult tekkinud olukorras, kus teabekandjat ei ole võimalik kaitsta juurdepääsuõigusetu isiku juurdepääsu eest ühelgi muul viisil ning kui sellele juurdepääsuga kaasneks tõenäoliselt oluline kahju Eesti Vabariigi julgeolekule. Ei ole	Võetud teadmiseks. RSVS § 38 lõike 3 punkti 2 eelnõuga ei muudeta.

põhjendatud, miks oleks vaja lisaks Kaitsepolitseiametile ja teabekandja loonud töötlevale üksusele teavitada ka VVJK-d. Kaitsepolitseiamet on pädev asutus, kes peaks tegelema kõigi riigisaladusega seotud vahejuhtumitega. Kui Kaitsepolitseiamet leiab juhtumit menetledes, et sellest peaksid olema teadlikud ka poliitikud, on tal võimalik VVJK-d teavitada.	
4. Palume muuta eelnõu punkti 12 ja jätta sarnaselt eelmises punktis viidatud muudatustega välja ka RSVSi § 35 lõike 4 punktis 2 sätestatud Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjoni ülesanne. RSVSi § 35 lõike 4 punktis 2 sätestatud VVJK ülesanne sõnastatakse RSVSi § 201 lõike 1 punktis 2. Selle kohaselt võib töötlev üksus (asjakohase välislepingu puudumisel) avaldada riigisaladust välisriigile, rahvusvahelisele organisatsioonile või rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsioonile käesolevas seaduses ja selle alusel antud õigusaktides sätestatud korras Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjoni otsuse alusel, kui teabe vastuvõtja tagab avaldatava teabe kaitse selle avalikuks tuleku eest. Sarnaselt eelmistes punktides toodud selgitustele ei ole põhjendatud jätta sellist ülesannet VVJK pädevusse. VVJK roll on eelkõige käsitleda üldisi ja strateegilisi küsimusi, mitte hinnata üksikjuhtumite kaupa riigisaladuse edastamisega seotud asjaolusid. VVJK-l puudub nii vastav erialane ekspertiis kui ka vahetud kontaktid välisriikides, mis võimaldaksid hinnata, kas riigis, kuhu teavet soovitakse edastada, on tagatud piisav teabekaitse tase. Sellise sisulise hinnangu andmine kuulub pädevate valitsusasutuste ülesannete hulka. Praegune lahendus, mille kohaselt on välislepingu puudumisel vajalik VVJK otsus, on menetluslikult kohmakas ja ajamahukas ning ei võimalda vajaduse	Mittearvestatud. Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjoni ülesannete ja pädevuse muutmisega seonduv ei ole käesoleva eelnõu skoobis.

korral teha kiireid otsuseid. Kuigi poliitiline otsustus võib kuuluda VVJK pädevusse, eeldab teabe sisuline hindamine erialast kompetentsi ning otsuse sisulist põhjendamist. Teeme ettepaneku jätta eelnõu punktist 12 välja RSVSi § 201 lõike 1 punkt 2 ning töötada koostöös Riigikantselei ja teiste asutustega välja lahendus, mille kohaselt moodustatakse nt riigi julgeoleku volitatud esindaja, Välisministeeriumi, Kaitseministeeriumi või Välisluureameti juurde valitsusasutuste esindajatest koosnev komisjon. Selle komisjoni pädevuses oleks hinnata riigisaladuse edastamist välisriigile, rahvusvahelisele organisatsioonile või rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsioonile juhtudel, kui vastavasisulist välislepingut ei ole sõlmitud.	
Justiits- ja Digiministeerium II ring 28.04.2026 nr 8-2/657	
1. AK mäрге – juhime tähelepanu, et eelnõud tuleb kooskõlastamisele saata avalikuna, välja arvatud juhul, kui esineb mõni avaliku teabe seaduse § 35 lõikes 1 ette nähtud alus. kantselei	Arvestatud Eelnõu esitatakse Vabariigi Valisuse istungile ilma AK märketa.
2. Eelnõu § 1 p 10 – tegime I kooskõlastusringil märkuse, et muudetud säte toob kaasa põhimõttelise muudatuse AK teabe juurdepääsupiirangute määramisel, kuna juba AK teabe loomisel peab asutus määrama teabele riigisaladuse salastamistähtajaga sama pika AK tähtaja. Riigisaladuse salastamistähtjad on näiteks 20, 30, 50 kuni 75 aastat. Esmalt tekib küsimus, kas teabeloojal ei peaks olema siiski kaalumisruum (hindamiskohustus), millise tähtaja vältel selline teave AK-na kaitset vajab (eelnõus on sõna „kehtestatakse“). Teiseks jääb	Arvestatud. Sätte sõnastust on muudetud. Muudetud sõnastuse kohaselt lähtutakse juurdepääsupiirangu kehtestamisel AvTS-ist ja võetakse üle AvTS-i loogika, mille kohaselt juurdepääsupiirangu pikendamine toimub viie aasta kaupa. Erand kehtestatakse selles osas, kui kaua on maksimaalselt võimalik koos pikendamisega RSVS § 11 lõike 3 alusel asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teabele juurdepääsupiirangut seada.

sõnastuses ebaselgeks pikendamise osa sättest (2. lause). Kas mõeldud on anda õigus pikendada kuni 75 aastat n-ö viie aasta kaupa või on mõeldud RSVS § 14 lg 1 kohast loogikat, et kokku ei saa algse tähtaja ja järgnevate pikendamiste teel salastada teavet kauemaks kui 75 aastaks. Palume sätte veelkord üle vaadata.	
3. Eelnõu § 1 p 17 (RSVS § 22 lg 21 punkt 1), p 22 (RSVS § 23 lg 31 p 1) ja p 43 (RSVS § 52 lg 12 p 1) – sätted näevad jätkuvalt ette „kohustuslikud juhised“, mida töötlevale üksusele võib „anda“. Kordame I kooskõlastusringil tehtud märkust, et kohustused peavad tulenema õigusaktist, seega palume välja jätta „täitmiseks kohustuslikke“.	Arvestatud osaliselt. Välja on jäetud sõna „kohustuslikke“.
4. Eelnõu § 1 p 20 – muudatuse kohaselt Välisluureamet „korraldab krüptomaterjalide kaitset“. Juhime tähelepanu, et see võib tähendada, et ta ka teostab seda töötlevate üksuste juures, kuid eeldatavasti ei ole see tolle punkti soovitud tõlgendus/sisu. Seetõttu tuleb sätte sõnastus üle vaadata.	Arvestatud osaliselt. Seletuskirja on lisatud selgitus, et krüptomaterjalide kaitse või kiirgusturbe tagamise korraldamine ei tähenda, et Välisluureamet seda töötleva üksuse eest teostaks. Välisluureametil on riigiülene suunav ja koordineeriv roll.
5. Eelnõu § 1 p 26 – tegime varasemal kooskõlastusringil RSVS § 29 lg 2 muutmise kohta märkuse, millele on kooskõlastustabelis vastatud, et RSVS § 29 muudatus on eelnõust välja jäetud. Samas on muudatus eelnõus jätkuvalt olemas. Palume muudatuse eelnõust välja jätta või esitada põhjendused, miks seda ei tehta.	Arvestatud. RSVS § 29 muudatus on eelnõust välja jäetud.

6. Eelnõu § 1 p 30 – mõistame soovi näha ette selgemalt kaalumist võimaldav keeldumisalus teatamiskohustusega riikides elavate isikutega ohtu kujutavate sidemete olemasolu korral. Samas on eelnõu pakutud sõnastus liiga avar, esiteks on isikute ring lai ja isik ei pruugi olla teadlik sugulase või hõimlase elukohast. Säte peaks olema adreassaadi õiguste vaates siiski piiratud mingi sisulisema kriteeriumiga (sotsiaalne või majanduslik sõltuvus selliselt isikust, näiteks nagu § 32 lg 2 p 14; regulaarsed kontaktid sellise isikuga vms), et selle kohaldamise võimalusega saaks isik ka arvestada. Lisaks on oluline, et teatamiskohustusega riikide ring on ajas muutuv. Säte vajab rakendusliku poole läbimõtlemit (mis saab nende isikutega, kes täna juba omavad juurdepääsuluba). Palume sätte sõnastus üle vaadata.	Arvestatud. Sätet on täiendatud nii, et keeldumist võib kaaluda juhul, kui isik regulaarselt suhtleb teatamiskohustusega riigis elava isikuga. Kuivõrd tegu on kaalumist võimaldava sättega, siis puudub vajadus eraldi rakendussätte järele.
7. Eelnõu § 1 p 31 – muudatuse kohaselt võib julgeolekukontrolli teostav asutus jätta taotluse läbi vaatamata, kui juurdepääsuloa taotleja ei ole Eestis püsivalt elanud vähemalt viimased viis aastat. Kuigi tegemist oleks julgeolekukontrolli teostajale jäetud võimalusega, tuleb siin arvestada vajadust tagada siiski kindlus ka neile adrestaatidele, kes näiteks riigi ülesandel tööülesannete tõttu välisriikides pikemalt viibivad. Samuti on eraldi keeldumisalusena olemas juba § 32 lg 2 p 12 (isik on pikemat aega viibinud välisriigis asjaoludel, mis ei ole tuvastatavad). Palume sätte selles vaates uuesti üle vaadata.	Arvestatud. Sättesse on lisatud, et seda ei kohaldata avaliku teenistuse seaduse alusel pikaajalisse välislähetusse saadetud ametniku suhtes.
8. Eelnõu lisana on esitatud ka rakendusakti kavand, milles on Vabariigi Valitsuse 20. detsembri 2007. a määruse nr 262 „Riigisaladuse ja salastatud välisteabe kaitse kord“ muudatused. Määruse kavandis on kasutusel täiesti uued terminid nagu "krüptokonto" ja "krüptoteave". Esiteks ei ole need terminid sisustatud. Teiseks ei ole võimalik aru	Esitatud selgitus. Rakendusakti osas esitatud ettepanekuid käsitletakse RSVKK eelnõu menetluse raames.

saada, kuidas "krüptoteave" erineb senini käibel olevast "krüptomaterjalist" (ka see jääb käibele). Kui "krüptokonto" all mõistetakse töötlevat üksust, ei ole määruses arusaadavuse huvides mõtet eraldi terminit sisse tuua. Igal juhul peavad olema need terminid defineeritud ja seosed "krüptomaterjal" vs "krüptoteave" selgesti arusaadavad.	
9. Palume arvestada käesoleva kirja lisas esitatud eelnõu ja seletuskirja failis tehtud märkustega.	Arvestatud Kirja lisas esitatud märkused on eelnõusse ja seletuskirja sisse viidud.